

Restauratie van “De Jonge Jan” te Uithuizen

over de periode februari 1992 t/m maart 1994

Koren- en pelmolen De Jonge Jan te Uithuizen.

Op 25 februari werden door de fa. Dunning de werkzaamheden gestart door het slopen van het stellinghek. Door aannemersfirma Veenstra uit Uithuizermeeden werd op 9 en 10 april het motorhok aan de westkant van de molen gesloopt. Hierdoor kan nu weer met recht gesproken worden over een achtkante molen op een achtkante stenen onderstuk. Het stenen onderstuk staat momenteel in de steigers t.b.v. het herstellen van het muurwerk.

Aan het molenlichaam moet veel werk worden verricht, zoals een nieuwe kap, nieuwe buiten roede, nieuwe ramen en deuren, bekleden van het achtkant, nieuwe vloeren enz.

De fa. Benus is na Pasen begonnen met herstelwerkzaamheden aan de sarrieshut.

*De in de steigers gezette onderbouw van "De Jonge Jan" te Uithuizen.
Foto: P. van Dijken, 18 april 1992. De Zelfzwichter, juni 1992*

Koren- en pelmolen De Jonge Jan te Uithuizen.

Aannemersbedrijf Veenstra heeft het buitenvoegwerk van het onderacht-kant inmiddels afgerond en de steigers zijn weer verwijderd. Het muurwerk heeft daardoor een belangrijke face-lift gekregen. Dezelfde aannemer heeft het muurwerk binnen in de maanden juni en juli geheel schoongemaakt en opgeruwd. Na het molenmakerswerk zal het muurwerk geheel worden gestucadoord. Tevens is op 2 juli de fa. Dunning gestart met het afhalen van de oude stellingdelen en het bekleden van de bestaande stellingliggers en buitensluitingen met stroken polygum, een dik soort dakbekleding. Liggers, sluitingen en schoren verkeren nog in goede

staat. In de week voor de bouwvak werden de nieuwe bilinga-delen, de regen kraag en de hekmantjes, met uitzondering van de oostkant, aangebracht. Aan de sarrieshut is nog niets uitgevoerd.

De Zelfzwichter, sept 1992

Koren- en pelmolen De Jonge Jan te Uithuizen.

Op 10 september j.l. werden hier met behulp van een grote kraan van de firma Wagenborg-Lommerts de beide roeden, de staart en de kap van de romp getakeld.

De buitenroede, een oude ingekorte Pot-roede zonder nummer en jaartal, wordt uit de askop gehesen.

*Foto: P. van Dijken,
De Zelfzwichter
10 sept. 1992.*

De buitenroede, een oude ingekorte Potroede, in 1935 al aangebracht, zal worden vervangen. De binnenroede, een Bremer-roede uit 1973, bleek weer bruikbaar. De kap bleek totaal verrot, onder andere de voeghouten, spantring, kleedhout enz. en zal geheel worden vernieuwd. Ook de staart, welke al eens was aangelast, bleek zowel boven als onder verrot.

Ter ophanging van de vangbalk is hier een kort sabelijzer en geen duim, wel is een duimbalk nog als geleider aanwezig. Om de koningspil geen bonkelaar, zoals algemeen gebruikelijk is in Groningen, maar een schijfloop. Is deze molen misschien geheel of onderdelen ervan van elders afkomstig? In oktober is de fa. Dunning begonnen met herstel aan het achtkant.

Inmiddels is oud kleedhout verwijderd en zijn onder andere uitbrekers en enige veldkruizen vervangen. Tegen de tijd dat deze 'Zelfzwichter' uitkomt, zullen de werkzaamheden al een eind zijn gevorderd.

Het lichten van de kap van "De Jonge Jan" te Uithuizen ging met enig gekraak gepaard. De hijsstroppen waren om de voeghouten geslagen.

*Foto: P. van Dijken,
De Zelfzwichter
10 sept. 1992.*

Ook is de firma Benus weer begonnen met de renovatie van de sarrieshut. Nieuwe kozijnen liggen al klaar en de noord- en westgevel zijn afgebroken en zullen opnieuw worden opgetrokken. Vers uit de krant is het nieuws dat de firma Benus de werkzaamheden aan de sarrieshut moest staken vanwege onvoorziene tegenvallers, waardoor de kosten ca. f 40.000,- hoger uitvallen. De kap en verdiepingsvloer zijn verrot, muurdelen hier en daar niet gefundeerd en het muurwerk slecht door toedoen van klimop. Een nieuw subsidieverzoek is ingediend bij Monumentenzorg, terwijl tevens de gemeente Eemsmond een deel van de financiële tegenvaller voor zijn rekening moet nemen. Al met al wordt de restauratie vermoedelijk met enkele maanden vertraagd.

De Zelfzwichter, december 1992

Koren- en pelmolen De Jonge Jan te Uithuizen.

De laatste maanden wordt hier gestaag aan het binnenwerk doorgewerkt. Voor de jaarwisseling zijn o.a. nieuwe dustgroepbalken en sleutelstukken onder vloerbalken van de eerste zolder aangebracht. Onderin de molen liggen o.a. vloerhout en nieuwe trappen gereed.

In de werkplaats van de fa. Dunning is, naar wij hebben vernomen, inmiddels begonnen met de nieuwe kap. Ook zal een gedeelte van het boventafelement aan de noordoost-kant nog vervangen moeten worden. Eveneens aan de bijbehorende sarrieshut is het werk inmiddels hervat. Men is bezig de zuid-, west- en noordgevels opnieuw op te metselen. De oostgevel blijft authentiek.

De Zelfzwichter, maart 1993

Koren- en pelmolen De Jonge Jan te Uithuizen.

De restauratie van deze molen vordert gestaag. Inwendig zijn kap-, steen- en pelzolder geheel vernieuwd, nieuwe trappen geplaatst en sleutelstukken onder de legeringsbalken van de waaierzolder geplaatst. Een tegenvaller was er ook al, want oorspronkelijk zouden twee boven-tafelementsstukken moeten worden vervangen, maar bij het verwijderen van de twee oude stukken, bleek dat ook de overige zes stukken en een gedeelte van de kruiring moesten worden vervangen. Inmiddels is dit gereed. Op de grond is de oude kap opgeruimd en in stukken afgevoerd en nu ligt de geheel nieuwe kap gereed, echter nog zonder bedekking (25 april). Wel ligt de bovenas, gegoten bij ijzergieterij J. M. de Muick Keizer te Martenshoek, nr. 100, anno 1902, weer op de lagers. De oude pensteen en het oude ijzeren halslager konden weer worden gebruikt. Een nieuwe staart ligt inmiddels ook al bij de molen en de kruilier ligt geleverd en al op de stelling. Ook de binnenroede zal weer worden gebruikt, een nieuwe buitenroede zal moeten worden gemaakt in de werkplaats te Adorp. Onderin de molen liggen o.a. nog een nieuwe teruglooppal, stormluiken, stormschilddelen en rooster vloerdelen voor de nieuwe kap. Ook aan de bijbehorende sarrieshut is het werk flink opgeschoten. De muren zijn hersteld, de pannen liggen weer op het inmiddels beschoten dak. Beide schoorstenen staan nog op de grond. Ook is er een nieuwe voordeur met nieuw kozijn geplaatst.

De Zelfzwichter, juni 1993

Koren-pelmolen Jonge Jan Uithuizen.

Woensdag 14 juli was het dan eindelijk zover.

Tegen 9 uur 's morgens arriveerde de kraan van K.L.P. ter plaatse en nadat deze eindelijk op z'n plaats en in de juiste positie was gebracht, begon men rond 10 uur met de hijswerkzaamheden.

Allereerst ging de bovenschijfloop omhoog, hierna het belangrijkste onderdeel, de kap. Hier ging ongeveer één uur mee heen maar toen zat de kap op z'n plaats.

Vervolgens volgden de nieuwe staart en lange schoren, daarna de roeden, de oude nagekeken binnenroede en de geheel nieuwe buitenroede. Als laatste ging tegen één uur 's-middags de zwichtstang met de spin terug in de as. De weken erna werden de schoren en de kruilier op hun plaats gebracht, de roeden opgehekt en van stroomlijnneuzen voorzien.

Eind augustus was de fa. Dunning bezig met het ijzerwerk van de zelfzwichting aan de spin te koppelen, doch half oktober zijn de nieuwe zelfzwichtingskleppen en de remkleppen nog steeds niet aangebracht. Ook inwendig moest eind augustus nog veel gebeuren, zoals afhangen bovenschijfloop, herplaatsen en afstellen der beide koppel maalstenen. Boven beide inrijpoorten zijn afdakjes gemaakt, iets wat er nooit heeft gezeten.

Begin oktober heeft de gemeente Eemsmond de opritten naar de molen aangepakt en bestraat met klinkers. Tevens zijn enige parkeerplaatsen aangelegd.

De bijbehorende sarrieshut is inmiddels officieel in gebruik als V.V.V. kantoor.

Molenmaker Henk Dunning bevestigt d.m. v. een stang als borging de strop om de binnenroede. Deze dateert uit 1973 en wordt weer gebruikt. Coen Westers kijkt toe. Foto P. van Dijken, juli 1993. De Zelfzwichter, december 1993

Koren- en Pelmolen Jonge Jan te Uithuizen.

De vorige keer vermeldden we dat de molen van buiten weer geheel compleet was, zo is dit inmiddels ook van binnen het geval.

In december werden de nieuwe deuren in de inrijpoorten herplaatst. De molen kreeg een nieuwe kap-, steen- en pelzolder, alsmede nieuwe trappen. Er werd een nieuwe schijfloop geplaatst met hergebruik van de oude staven. De beide koppels maalstenen zijn voorzien van nieuwe kuipen met deksels, kaarbomen, karen en schuddebakken. Door geldgebrek is alleen het zuidelijke koppel kunststenen maalvaardig opgeleverd. Het noordelijk koppel blauwe stenen bleek geheel versleten en is zo weer op elkaar gelegd. Het luiwerk is van een nieuw touwen afschietblok voorzien. Een stukadoor heeft de muren netjes afgewerkt. Het is jammer dat de pellerij niet uitelkaar is gehaald. Alles is blijven zitten. Zelfs de dustgroepvloer is maar zo hier en daar vernieuwd, terwijl aan de zeverij en waaierkast nagenoeg niets is gebeurd. Ook zijn de beide pelkaren, de kuipschuiven en de deksels boven de ruimtes van de schootemmers niet herplaatst, zodat de pelzolder een kale, lege aanblik biedt. De beide schootemmers zijn nog wel aanwezig, ze waren medio december te vinden op de eerste zolder. De volgende stap zal de officiële opening zijn. Op dit moment is hierover nog niets bekend. Eveneens is het nog onbekend wie hier als vrijwillig molenaar gaat draaien.

De Zelfzwichter, maart 1994

Deze pagina is onderdeel van de homepage van B. D. Poppen.

<http://www.bdpoppen.nl>